

ІНДИКАТОРИ ОЦІНКИ РІВНЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Лабунець В.О.

студент

Хмельницького національного університету

Ступчук С.М.

кандидат економічних наук, доцент,

Хмельницький національний університет

В статті розглянуто сутність комерційної діяльності підприємства, теоретичні основи комерційної діяльності та практичні рекомендації підвищення ефективності комерційної діяльності підприємства. Охарактеризовано цілі комерційної діяльності підприємства. Досліджено показники за допомогою яких можна визначити ефективність комерційної діяльності.

Ключові слова: комерційна діяльність, ефективність комерційної діяльності.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку ринкових відносин якість та ефективність комерційної роботи є однією з найважливіших чинників ефективності функціонування підприємств на ринку товарів та послуг.

Для побудови будь-якої ефективної організації необхідно здійснювати глибокий аналіз її комерційної діяльності в залежності від ринкового середовища, що постійно змінюється. Тому, дослідження є надзвичайно актуальним та важливим, адже дозволяє зробити організацію стало прибутковою та конкурентно дієздатною, забезпечити її розвиток, передбачити майбутнє.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Формування теоретико-методичних засад ефективності комерційної діяльності в своїх працях висвітлювали такі вітчизняні науковці, як Л.В. Балабанова та А.М. Германчук «Комерційна діяльність: маркетинг і логістика», І.М. Ваврик «Комерційна діяльність». Значний доробок ефективності комерційної діяльності внесли такі зарубіжні вчені: Ю.А. Аванесов «Основи комерції», Л.П. Дашков та В.К. Памбухчянц «Комерція і технологія торгівлі». На даний час існує ряд навчальних посібників, монографічних досліджень, статей, присвячених ефективності комерційної діяльності.

Постановка завдання. Розкрити сутність комерційної діяльності підприємства, узагальнити теоретичні основи комерційної діяльності та практичні рекомендації для підвищення ефективності комерційної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Комерція (лат. «commercium») – «торгівля». Паралельно з терміном «комерційна діяльність» появився на теренах України і термін «риннок», адже поняття ринкова економіка означає вільне підприємництво, за якого розвиваються всі комерційні процеси та відносини.

Економічна література по-різному трактує визначення «комерційна діяльність» (рисунк 1.1).

Наведені вище трактування показують те, що поняття комерційна діяльність підприємства є

ширшим, ніж поняття купівля-продаж товару, отже, для щоб здійснилася дія купівля-продаж, торговому підприємцю потрібно виконати деякі оперативні-організаційні та господарські дії, серед яких є: вивчити попит та ринок збуту товарів, спроможність впливу покупців та постачальників товарів, налагодити з ними ефективних зв'язків, тощо.

Зміст комерційної діяльності обумовлюється через ряд цілей. Цілі комерційної діяльності [3, с. 45]:

- встановити господарські та партнерські зв'язки з ринковими суб'єктами;
- вивчити та проаналізувати джерела закупівлі товарів;
- здійснити купівлю та продаж товарів орієнтовані на ринкове середовище;
- скорочення витрат обігу товарів.

Успішне функціонування підприємства залежить від постійного моніторингу його комерційної діяльності, що визначає слабкі та сильні сторони, стійкість положення підприємства та ефективну роботу підприємства.

Розрізняють декілька видів ефективності комерційної діяльності, що обумовлюються одержаними результатами (ефектами) Видові прояви ефективності комерційної діяльності підприємства зображені на рисунку 1.2.

Показники ефективності комерційної діяльності підприємства поділяються на [1]:

- інтегральні;
- узагальнюючі;
- специфічні.

Інтегральні показники в цілому оцінюють ефективність суб'єкта комерційної діяльності за певний період.

Узагальнюючі показники оцінюють результативну діяльність окремих видів діяльності, серед яких: функціональна (суто торговельна), господарська та соціальна;

Специфічні показники всебічно оцінюють рівень та динаміку результативності ресурсів,

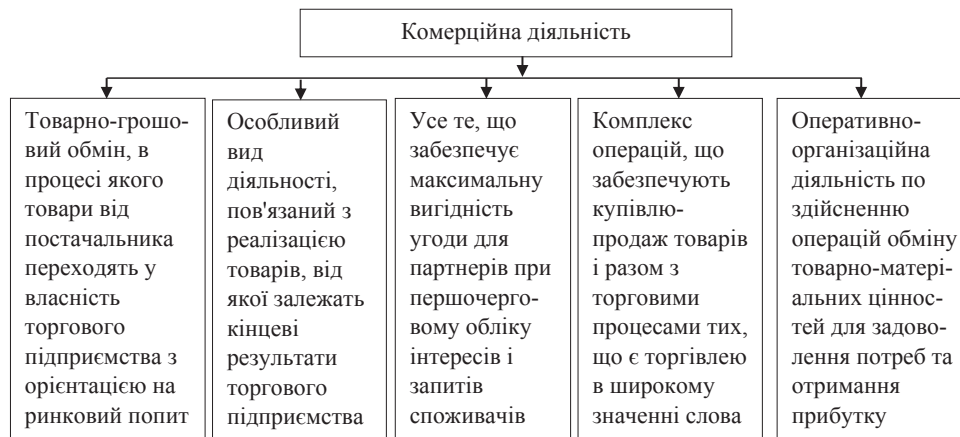

Рис. 1.1. Варіанти трактування комерційної діяльності [5]

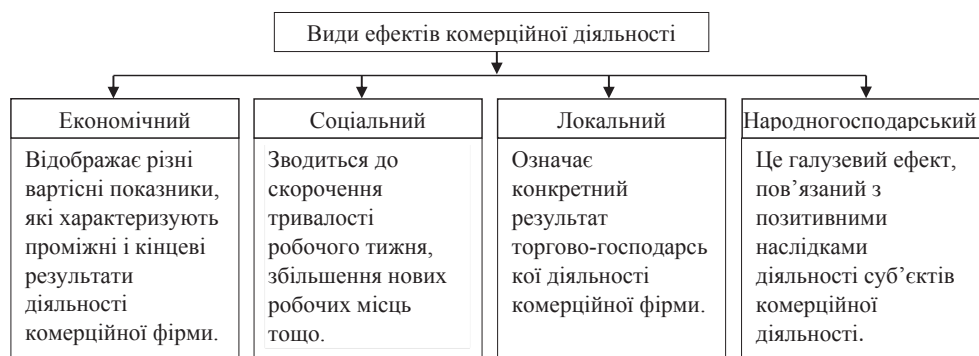

Рис. 1.2. Видові прояви ефективності комерційної діяльності підприємства [2]

устаткування, витрат, потужностей та окремих комерційних операцій. Водночас, специфічні показники є результативними, адже здійснюють співвідношення ефекту до ресурсів (витрат), що його забезпечують [2].

Для визначення результатів роботи комерційних підприємств та фірм, зокрема господарської, функціональної та соціальної діяльності, використовують інтегральний показник результативності комерційної діяльності, який дає змогу оцінити та порівняти ефективність функціонування суб'єктів господарської діяльності (таблиця 1.1).

Специфічні показники ефективності дають можливість виміряти результативне споживання ресурсів чи використання витрат.

Специфічні показники ефективності комерційної діяльності можуть визначатися для окремих елементів результату роботи підприємства чи з урахуванням окремих елементів ресурсів [1, ст. 102].

Після визначення ефективності комерційної діяльності підприємства керівництво прийняло рішення про впровадження заходів щодо зростання ефективності його діяльності.

Серед заходів для підвищення ефективності комерційної діяльності підприємства варто виділити [2]:

– здійснити ефективну цінову політику, диференційовану по відношенню до окремих категорій покупців;

– розглянути та по можливості усунути причини виникнення перевитрат ресурсів на комерційні витрати;

– удосконалити рекламну діяльність та підвищити ефективність окремих рекламних заходів;

– здійснити системний контроль за роботою обладнання і проведення своєчасної його налагодження, з метою недопущення зниження якості і випуску бракованої продукції;

– здійснювати постійний контроль за умовами зберігання та транспортування сировини та готової продукції.

Зобразимо систему показників соціально-економічної ефективності комерційної діяльності на рисунку 1.3.

Особливо значуще оцінювання ефективності комерційної діяльності підприємства при реалізації зовнішньоторговельних операцій в нинішній час, коли господарська незалежність та самостійність неминуче мають привести до підвищення відповідальності й обґрунтованості прийнятих управлінських рішень.

Висновки. Результати досліджень показали, що комерційна діяльність розглядається, як важлива структурна складова комплексної системи організації. Для підвищення ефективності є ряд джерел: збільшення обсягу реалізації продукції, зниження її собівартості, підвищення якості товарної продукції, зниження транспортних витрат за рахунок при-

дбання власного транспортного засобу. Також, не менш важливою умовою підвищення ефективності комерційної діяльності є визначення її ефективності на світових ринках.

При визначенні ефективності комерційної діяльності підприємства необхідно дотримуватись системного підходу, що надає можливість здійснити комплексний аналіз будь-якого виду операції. Для здійснення економічного аналізу слід обирати кри-

терій ефективності, що є головною ознакою, яка відрізняє його від інших класифікаційних одиниць.

Необхідною умовою вдосконалення комерційної діяльності має стати визначення її ефективності на зовнішніх ринках. Доцільно проводити обґрунтування ефективності як за окремими позиціями зовнішньоторговельних операцій, так і інтегральну, що дозволить обирати найбільш привабливих контрагентів та ринки збуту.

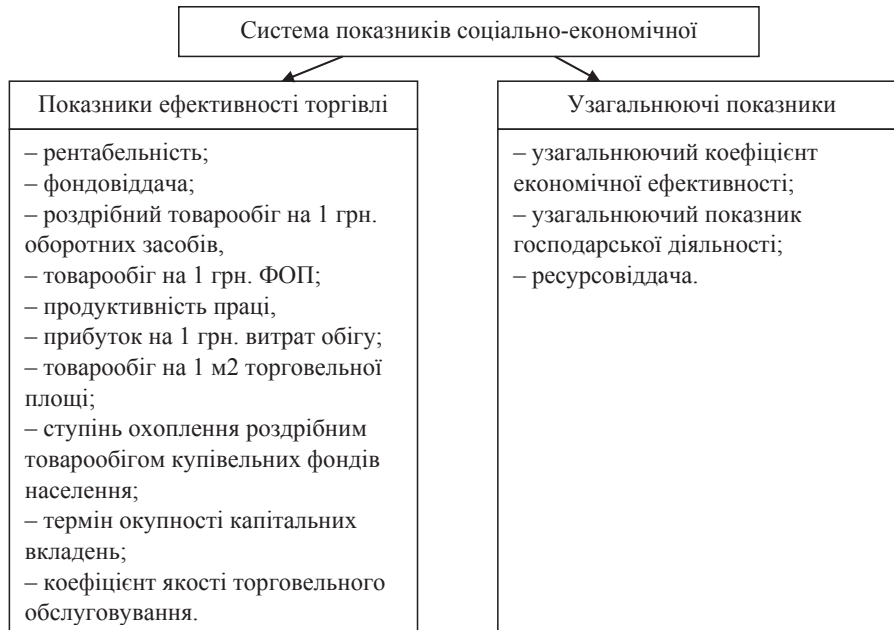

Рис. 1.3. Система показників соціально-економічної ефективності комерційної діяльності [4, с. 46-47]

Таблиця 1.1

Показники ефективності комерційної діяльності підприємства			
№ з/п	Назва показника	Формула розрахунку	Умовні позначення
1	2	3	4
Узагальнюючі показники			
1	Функціональна діяльність	$E_f = \frac{T_f}{O_c + O_w + F_z}$	Tf – річний обсяг роздрібногo товарообігу; Oс – середньорічна вартість основних засобів; Ow – середньорічна вартість оборотних засобів; Fz – фонд оплати праці торговельних працівників за рік.
2	Ефективність господарської діяльності	$E_g = \frac{\Pi}{B_o + E \times K}$	П – річний прибуток; Bo – витрати обігу за рік; E – нормативний коефіцієнт ефективності капітальних вкладень; K – сума капітальних вкладень за рік.
3	Економічна ефективність	$E_e = \sqrt{E_f + E_g}$	Ef – показник функціональної діяльності; Eg – показник ефективності господарської діяльності.
Специфічні показники			
4	Ефективність використання трудових ресурсів	$E_{tr} = \frac{T_f}{B_{tr}}$	Tf – розмір товарообігу; Btr – величина трудових ресурсів.
5	Ефективність використання матеріальних ресурсів	$E_{mr} = \frac{T_f}{B_{oc}}$	Boz – вартість основних засобів.
6	Ефективність використання фінансових ресурсів	$E_{fr} = \frac{T_f}{B_{ok}}$	Bok – вартість основного капіталу

Література:

1. Аванесов Ю.А. Основы коммерции / Ю.А. Аванесов, Е.В. Васькин, А.Н. Клочко: // ТОО «Люкс-Арт», 2014. – 308 с.
2. Гусаковська Т.О. Аналіз комерційної діяльності торговельного підприємства / Т.О. Гусаковська // [Електронний ресурс] http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/28035/3/2015_Gusakovska_Analiz_komertsiiinoi_diiialnosti.pdf
3. Панкратов Ф.Г. Комерційна діяльність / Ф.Г. Панкратов, Н.Ф. Солдатова // ІВЦ «Маркетинг», 2012 р.– 340 с.
4. Половцев Ф.П. Комерційна діяльність / Ф.П. Половцева // «Інфра-М», 2014 р. – 250 с.
5. Тюха І.В. Ефективність комерційної діяльності підприємств харчової промисловості / І.В. Тюха // [Електронний ресурс] <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1320>

ИНДИКАТОРИ ОЦЕНКИ УРОВНЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ КОММЕРЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ

Лабунец В.А.

студент

Хмельницького національного университета

Ступчук С.М.

кандидат экономических наук, доцент,

Хмельницкий национальный университет

В статье рассмотрены сущность коммерческой деятельности предприятия, теоретические основы коммерческой деятельности и практические рекомендации по повышению эффективности коммерческой деятельности предприятия. Охарактеризованы цели коммерческой деятельности предприятия. Исследованы показатели с помощью которых можно определить эффективность коммерческой деятельности.

Ключевые слова: коммерческая деятельность, эффективность коммерческой деятельности.

INDICATORS OF EVALUATION OF EFFICIENCY LEVEL OF COMMERCIAL ACTIVITY OF ENTERPRISES

Labunets V.O.

Student

Khmelnytsky National University

Stupchuk S.M.

Ph.D. in economics

Khmelnytsky National University

The essence of commercial activity of the enterprise, theoretical basis of commercial activity and practical recommendations for increasing the efficiency of the business of the enterprise are considered in the article. The objectives of the enterprise's business are described. The indexes with the help of which it is possible to determine the efficiency of commercial activity is investigated.

Keywords: commercial activity, efficiency of commercial activity.